

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قال الله تعالى: ﴿وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا﴾
قال رسول الله ﷺ: "مَا زَالَ جِبْرِيلُ يُوصِينِي بِالْجَارِ حَتَّىٰ ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُورِيهِ"

KOMŞU HUKUKUNA SAYGI

Muhterem Müminler!

Okuduğum ayet-i kerimede¹ biz mü'minlere on görev verilmektedir. İnsana her şeyi esirgmeden vermiş olan Allah Teâlâ'ya ibadet etmek ve ona hiçbir şeyi ortak koşmamak. Ana-babaya saygıda kusur etmemek ve onlara karşı evlatlık görevini yapmak. Akrabayı koruyup gözetmek ve onlara iyi davranmak. Kendilerini himâyeye eden yakınlarını kaybetmiş olan yetimlere kol kanat germek, onlara sahip çıkmak. Zaruri ihtiyaçlarını giderecek maddî imkâna sahip olmayan fakirlerin sıkıntısını gidermek. Yakın ve uzak komşuya iyilik etmek. Yanındaki arkadaşına yardım etmek. Gitmekte olduğu yere ulaşabilecek imkânı bulamamış yolculara yardımcı olmak, onları yurtlarına yuvalarına kavuşturmak ve bakımının sorumluluğu üzerinde olan hizmetçileri Allâh'ın birer emaneti sayarak, onlara da yediğinden yedirmek, giydiğinden giydirmektir.²

Kur'an ve sünnette bu ayet-i kerimede sayılan her hususta bizlere yönelik pek çok tavsiye ve ikaz vardır. Özellikle günümüzde "komşuluk" kavramının artık sadece dilde bir kavram olması, pratikte çoğu insan için hiçbir anlam ifade etmiyor olması sebebiyle ayeti kerimede "Yakın ve uzak komşuya iyilik etmek" cümlesine dikkat çekerek komşuluk hukukuna özellikle değinmek istiyorum.

Çoğumuzun belki ihmalkâr davrandığı komşuluk ilişkileri ile alakalı olarak Hz. Peygamber (sas) "**Cebrâil bana komşuya iyilik etmeyi tavsiye edip durdu. Neredeyse komşuyu komşuya mirasçı kılacak sandım**"³ buyurmuştur. Bununla birlikte, yapacağı fenalıklardan komşusu güven içinde olmayan kimsenin iman etmiş olmayacağı ve cennete giremeyeceği⁴ konusunda da bizleri uyarmıştır.

Aziz Kardeşlerim!

Cennete girmek bütün müminlerin en büyük arzusudur. Komşusuna güven vermemek, onu hep şüphe ve tedirginlik içinde bırakmak ve hele ona zulüm ve fenalık yapmak insana cenneti kaybettirecek kadar büyük bir günahdır. Cennet-i Âlâdan, didar-ı ilahiden mahrum olmamak için nasıl bir komşu olmamız gerektiğini Fahr-i Kâinat Efendimiz bizlere izah ederek komşuluk hukukunun çerçevesini çizmiştir. Buna göre: Borç veya

ödünç bir şey isteyince vermek, yardım isteyince yardımına koşmak, hastalanınca ziyaret etmek, mutlu günlerinde sevincine, kederli günlerinde üzüntüsüne ortak olmak, komşunu da ilgilendiren bir iş yapacağında onunda iznini almak, kokusu komşunun evine gidecek bir yemek yapınca ona da ikramda bulunmak ve ölünce cenazesine iştirak etmek komşularımıza karşı görevlerimizdendir.⁵

Komşuluk ilişkileriyle alakalı hadisleri inceleyen muhaddisler haklarına göre komşuları; sadece komşuluk hakkı olan gayr-ı müslimler, hem komşuluk hem de din kardeşliği hakkı olan Müslümanlar ve hem komşuluk, hem din kardeşliği, hem de akrabalık hakkı olan yakınlar olmak üzere üçe ayırmışlardır. Buna göre her hak sahibine hakkını vermek üzerimize yüklenmiş bir borçtur⁶ Aynı zamanda Cenâb-ı Hakk'ın rızasına ermek için fırsattır. Kişinin, iyilikle muamelede bulunacağı, hasenata ve muhabbete vesile olacak bir komşuya sahip olması Allah'ın bir ihsanıdır.

Muhterem Müminler!

Bizler Müslümanlığı sadece kelime-i şahadet, namaz, oruç, hac ve zekâtan ibaret olarak algılasak bunca ayet ve hadisteki emir ve ikazları göz ardı etmiş oluruz. Hâlbuki imanın lezzetini almak, rızayı ilahiye kavuşmak bu emirlerin bütününi tasdik edip uygulamakla mümkündür. Sırf Allah rızası için yapılacak bir ikram, bir ziyaret, verilecek bir selam, peyda edilecek ülfet, muhabbet ve ünsiyet kişinin müslümanlığının kemâline vesile olacaktır. Kâmil bir mümin en büyük mükâfat olan Cemâlullah'a mürid olmalıdır. Bu mükâfata erişmek, İslâm'ın bina edildiği beş temel esasın üzerine güzel bir yapı inşa etmekle, gönül yıkan değil, gönüller yapan, elinden ve dilinden emin olunan bir insan olmakla mümkündür.

Kıymetli Müminler!

İslam medeniyeti muhabbet tohumlarıyla filizlenmiş bir medeniyettir. Resulullah (sas) Efendimiz sevdiğini Allâh için sevenin imanının lezzetini alacağını,⁷ birbirini Allâh için sevenlerin hiçbir gölgenin olmayacağı kıyamet gününde Allâh'ın arşının gölgesinde olacaklarını,⁸ yine Allâh için birbirini sevenlere peygamberlerin ve şehitlerin dahi imreneceği nurdan minberler verileceğini müjdelemiştir. Allah için beslenen sevginin karşılığı, Allah tarafından sevilmeştir.

¹ Nisâ 4/36.

² Riyazu's-Salihin, Heyet, C.2, s.392, Erkam Yay. 2013, İST.

³ Buhârî, Edeb 28.

⁴ Müslim, İmân 73.

⁵ Riyazu's-Salihin, Heyet, C.2, s.403, Erkam Yay. 2013, İST.

⁶ Riyazu's-Salihin, Heyet, C.2, s.395, Erkam Yay. 2013, İST.

⁷ Buhârî, İmân 9, 14.

⁸ Buhârî, Ezan 36; Müslim, Birr 37.